

<https://doi.org/10.52387/1811-5470.2024.2.11>
CZU:355/359:37.015+159.9(478+498)

PERSONALITATE ȘI APTITUDINI ALE POLIȚIȘTILOR (Studiu comparativ între polițiștii din Republica Moldova și România)

Lenuța OLARU,

doctorandă, Școala Doctorală Psihologie,
Universitatea Pedagogică de Stat "I. Creangă" din Chișinău,
ORCID ID: 0009-0007-2141-9088

Vica ANTON,

doctorandă, Școala Doctorală Psihologie,
Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău,
ORCID ID: 0009-0007-6521-9758

Rezumat. Cerințele unui mediu standardizat și ierarhizat, cum este Ministerul Afacerilor Interne, necesitatea de a fi operativi și de a reacționa prompt la solicitările societății civile, precum și datele statistice cu privire la ultragiurea polițiștilor, ne determină să ne întrebăm cum reacționează polițiștii.

Polițiștii își desfășoară activitatea „în baza legii și pentru executarea acesteia, în interesul persoanei și al comunității, potrivit principiilor profesionalismului, confidențialității, integrității profesionale și loialității, stabilității în funcția publică, colaborării și cooperării, imparțialității și nediscriminării, transparenței, obiectivității, eficienței, responsabilității și subordonării ierarhice”. Dar, oare există o legătură între personalitatea polițiștilor și timpul de reacție în comportament, care de fapt influențează respectarea principiilor sus menționate? Anume acest lucru ne-am propus să îl studiem în articolul dat.

Cuvinte-cheie: polițiști, personalitate, timp de reacție, memorie, anxietate, naționalitate.

PERSONALITY AND APTITUDES IN POLICE OFFICERS

(A comparative study between police officers from the Republic of Moldova and Romania)

Abstract. The requirements of a standardized and hierarchical environment, such as the Ministry of Internal Affairs, the need to be operative and to react promptly to the demands of civil society, as well as statistical data regarding the assault of police officers, prompt us to inquire into how police officers react. Police officers carry out their activities “based on the law and for its enforcement, in the interest of individuals and the community, according to the principles of professionalism, confidentiality, professional integrity and loyalty, stability in public office, collaboration and cooperation, impartiality and non-discrimination, transparency, objectivity, efficiency, responsibility, and hierarchical subordination.” But is there a connection between the personality of police officers and reaction time in behavior, which actually influences adherence to the aforementioned principles? This is what we aim to study in this article.

Keywords: police officers, personality, reaction time, memory, anxiety, nationality.

Introducere

Capacitatea cognitivă, adesea echivalată cu conceptul de inteligență generală, de fapt cuprinde o gamă extinsă de aptitudini specifice și generale, printre care inteligența ocupă un rol central. S-a acordat o atenție deosebită cercetării relației dintre viteza de procesare a informațiilor și aptitudinile cognitive. Studiile sistematice au confirmat că relația dintre viteza de procesare a informațiilor și aptitudinile cognitive poate fi observată prin timpul

de reacție înregistrat în sarcini cognitive elementare, care se concentrează în principal pe procesarea perceptuală. În sarcinile de rezolvare a problemelor sau de raționament, succesul este în mare măsură influențat de promptitudinea cu care informațiile importante în sarcina centrală sunt accesate și procesate de către funcțiile cognitive superioare. Întârzierea în captarea informației externe poate duce la eșecul în rezolvarea unei probleme sau la apariția unei erori de înțelegere [2].

Prin investigarea rapidității reacțiilor, de fapt, evaluăm aptitudinile cognitive, în special inteligența generală. Există numeroase modele teoretice ale abilității cognitive, iar una dintre cele mai acceptate experimental este cea propusă de Carroll (1993). În modelul său, Carroll sugerează o organizare în trei niveluri a aptitudinilor cognitive, inteligența generală, pe care o denumește abilitate generală, având o importanță centrală. Această abordare justifică de ce există corelații semnificative între performanțele la teste care se bazează pe procesări perceptuale, cum ar fi timpul de reacție, și scorurile obținute la diverse teste care evaluează aptitudinile cognitive.

Pe lângă inteligență, Carroll subliniază existența altor abilități legate direct de procesările perceptuale: abilități logico-matematice, verbale sau spațiale [1]. În plus, cercetările indică existența unor corelații semnificative între aceste aptitudini și timpul de reacție (Chodhury și Gorman, 1999). Termenul „timp de reacție” se referă, în general, la intervalul minim de timp între prezentarea unui stimul și furnizarea răspunsului de către subiect. „Timpul de reacție” reprezintă una dintre cele mai frecvent utilizate variabile dependente în psihologia experimentală, încă de la primele sale etape, iar termenul a fost folosit pentru a indica atât intervalul de timp necesar subiectului pentru a răspunde într-o sarcină specifică, cât și pentru procedura experimentală în sine. Timpul de reacție este studiat sub diferite forme: timpul de reacție simplu, timpul de reacție asociativ, timpul de reacție discriminativ, timpul de reacție decizional, timpul de reacție al memoriei etc. Dintre acestea, pentru măsurarea vitezei de procesare a informației, noi am selectat timpul de reacție simplu, timpul de reacție în alegeri și timpul de reacție în accesarea memoriei [3].

Transferul analogic este considerat un element esențial al inteligenței (Stenberg, 1977), raționamentului inductiv (Holyoak și Thagard, 1997), procesului de învățare, înțelegerii mediului și generării de idei noi (Dumbar și Blanchette, 2001; Holyoak, 2005) [4].

Există o strânsă legătură între capacitatea generală de învățare și cea de transfer a informațiilor. Cu cât un subiect este mai capabil să utilizeze eficient cunoștințele existente și să le aplice în situații noi, cu atât se consideră că are aptitudini cognitive mai dezvoltate, putând fi caracterizat ca fiind mai inteligent. Capacitatea de transfer este considerată o componentă crucială a inteligenței (Stenberg, 1977). Acest fapt este evident în cazul persoanelor cu deficiență mintală sau cu inteligență limitată. Ele asimilează cunoștințe aproape la fel de rapid ca per-

soanele cu inteligență normală, însă reamintirea și aplicarea informațiilor este mult diminuată în cazul celor cu deficiențe mintale [8].

Inteligența este un aspect important pentru oricine, indiferent de domeniul în care lucrează, inclusiv în domeniul aplicării legii, cum ar fi poliția. Deși multe dintre cerințele pentru a fi un polițist eficient nu se concentrează exclusiv pe coeficientul de inteligență, este important să recunoaștem că inteligența poate juca un rol semnificativ în eficacitatea unui ofițer de poliție prin:

- Rezolvarea de probleme (În timpul interacțiunilor cu publicul și investigațiilor, polițiștii se confruntă adesea cu situații complexe și neașteptate, inteligența poate ajuta un polițist să analizeze rapid situația, să identifice soluții eficiente și să ia decizii informate).
- Comunicare eficientă (Polițistul inteligent este capabil să comunice cu succes cu o varietate de persoane, inclusiv martori, victime și suspecți. Capacitatea de a-și exprima ideile clar și de a înțelege perspectivele celorlalți poate contribui la gestionarea eficientă a situațiilor tensionate și la construirea relațiilor pozitive cu comunitatea).
- Analiză și evaluare (În timpul investigațiilor, polițiștii trebuie să colecteze, să analizeze și să evalueze dovezi și informații pentru a rezolva cazurile. Inteligența poate facilita procesul de evaluare a probelor și de conectare a punctelor pentru a ajunge la concluzii valide și soluții adecvate).
- Adaptabilitate: (Mediul de lucru al poliției poate fi imprevizibil și dinamic, iar polițiștii trebuie să fie capabili să se adapteze rapid la schimbări și să reacționeze în mod adecvat în diferite situații. Inteligența poate ajuta la flexibilitatea mentală și la abilitatea de a face față cu succes provocărilor în curs de desfășurare).
- Prevenirea și detectarea infracțiunilor (Un polițist cu o inteligență ridicată poate fi mai eficient în identificarea modelelor și tendințelor în activitățile criminale și poate contribui la dezvoltarea strategiilor de prevenire și combatere a infracțiunilor).
- Instruire și dezvoltare profesională (Capacitatea de a înțelege conceptele complexe și de a asimila rapid informațiile noi poate facilita procesul de instruire și de dezvoltare profesională a polițiștilor. Polițiștii inteligenți pot fi mai receptivi la instruirea continuă și la îmbunătățirea abilităților lor).
- Lucrul în echipă (În multe situații, polițiștii lucrează în echipă pentru a rezolva cazurile și pentru a asigura siguranța publicului. Inteligența

poate facilita colaborarea și comunicarea eficientă în cadrul echipei, ceea ce poate duce la rezultate mai bune și la îndeplinirea obiectivelor comune).

- Gestionarea conflictelor (În timpul interacțiunilor cu publicul sau în situații de criză, polițiștii pot fi implicați în conflicte sau dispute. Inteligența poate ajuta un polițist să-și gestioneze emoțiile, să-și păstreze calmul și să abordeze conflictul într-un mod rațional și non-violent).

Astfel, inteligența este doar unul dintre multele aspecte care contribuie la succesul unui polițist. Într-o profesie atât de diversă și solicitantă, este nevoie de o gamă largă de abilități și calități pentru a fi un profesionist eficient și respectat în domeniul aplicării legii. Abilitățile interpersonale, etica profesională, rezistența la stres și formarea adecvată sunt, de asemenea, esențiale pentru a fi un ofițer de poliție eficient și respectat.

Pe de altă parte, și caracteristicile de personalitate ale polițiștilor au un impact semnificativ asupra modului în care aceștia reacționează în situații operaționale. Termenul „personalitate” a fost abordat în context psihologic, în două direcții: fie ca diferențe persistente între indivizi, fie ca asemănări care îi disting pe oameni ca ființe psihologice de alte specii. Această dualitate poate contribui la înțelegerea celor două abordări ale studiilor de personalitate: pe de o parte, investigarea trăsăturilor tot mai specifice ale individului și, pe de altă parte, explorarea totalității organizate a funcțiilor psihologice care evidențiază interacțiunea dintre procesele psihologice interne ale individului și mediul său social și biologic [4, p. 317-330].

Cercetarea în domeniul personalității izvorăște din ideea de bază că oamenii se diferențiază prin modelele lor individuale de comportament caracteristic - moduri unice în care se deplasează, comunică, își organizează mediul de viață sau își exprimă dorințele [5, p. 369].

Indiferent de natura comportamentului, specialiștii în personalitate, cunoscuți sub numele de personologi, investighează modul în care oamenii se disting în exprimarea lor și încearcă să identifice cauzele diferențelor dintre ei. În ciuda faptului că alte ramuri ale psihologiei examinează multe dintre aceleași funcții și procese, cum ar fi atenția, gândirea sau motivația, personologul acordă o atenție specială modului în care aceste procese diferite se interconectează și se integrează pentru a forma o identitate sau o personalitate distinctă pentru fiecare individ [6, p. 510].

Metodologia cercetării:

A. Obiectivele cercetării

Scopul cercetării este de a studia aptitudinile și personalitatea polițiștilor; a stabili existența unor relații între procesele evaluate și a surprinde diferențe între cele două naționalități.

B. Ipotezele cercetării

H1. Există o relație directă între abilitățile cognitive și trăsăturile de personalitate evaluate la polițiști.

H2. Presupunem că rezultatele la probele aptitudinale sunt influențate de factori legați de genul și vârsta subiecților.

H3. Există diferențe între rezultatele obținute de polițiștii români și cei moldoveni la probele aplicate.

C. Metoda și studiul participanților

Cercetarea a fost realizată pe un eșantion alcătuit din 100 de subiecți (50 din Republica Moldova și 50 din România), cu vârste cuprinse între 21 și 55 ani (media de vârstă fiind 34,15 ani), angajați ai Poliției Moldovene, respectiv Poliției Române, în domeniul ordinii publice. 80% dintre subiecți sunt de gen masculin și 20% de gen feminin.

D. Instrumentele de cercetare

Evaluarea personalității și aptitudinilor a fost realizată cu ajutorul platformei de evaluare computerizată Cognitive Assessment System++ [2]:

Chestionarul ZKPQ (Zuckerman-Kuhlman Personality Questionnaire) este conceput pentru a evalua cinci factori potrivit Modelului Alternativ cu Cinci Factori (Alternative Five-Factor Model - AFFM), și anume:

- *Căutarea impulsivă de senzații*. (Această trăsătură de personalitate ce capătă scoruri ridicate se referă la tendința de a căuta senzații intense și noi experiențe în mod constant, adesea fără a lua în considerare consecințele sau riscurile implicate, poate fi alimentată de dorința de excitație și aventură, de nevoia de a evada din rutina zilnică sau de a experimenta sentimente puternice și plăcute. Căutarea impulsivă de senzații poate lua diverse forme, cum ar fi implicarea în activități cu risc ridicat. Persoanele care se angajează în căutarea impulsivă de senzații pot avea adesea dificultăți în menținerea relațiilor sociale stabile sau în îndeplinirea obiectivelor pe termen lung, deoarece caută în mod constant noutate și stimulare. Căutarea impulsivă de senzații poate avea atât aspecte pozitive, cum ar fi stimularea creativității și aventura, cât și aspecte negative, cum ar fi consecințele negative ale comportamentului impulsiv);

- *Sociabilitate*. (Este caracterizată de dorința și de abilitatea de a interacționa și de a comunica eficient cu ceilalți membri ai societății. Aceasta implică participarea activă în diverse activități sociale,

precum petreceri, întâlniri cu prietenii, evenimente culturale sau voluntariat. Oamenii sunt ființe sociale conform naturii lor, iar sociabilitatea joacă un rol crucial în dezvoltarea lor emoțională, cognitivă și socială. Interacțiunile sociale oferă oportunități de a învăța abilități sociale, de a forma legături interpersonale, de a-și dezvolta empatia și de a obține sprijin emoțional din partea celorlalți. Există diferențe individuale semnificative în ceea ce privește nivelul de sociabilitate. Unele persoane sunt mai introvertite și preferă interacțiunile sociale mai puțin intense și mai puțin frecvente, în timp ce altele sunt mai extravertite și se simt mai confortabil în medii sociale aglomerate și dinamice. Indiferent de preferințele individuale, sociabilitatea este importantă pentru bunăstarea generală și pentru construirea relațiilor sănătoase și satisfăcătoare).

- *Neuroticism-anxietate*. (O medie ridicată indică tendința unei persoane de a experimenta emoții negative, cum ar fi anxietatea, depresia și stresul. Anxietatea este o componentă importantă a neuroticismului și se manifestă prin preocupări excesive, neliniște și tensiune emoțională. Persoanele cu un nivel ridicat de neuroticism tind să fie mai sensibile la stres și să reacționeze mai intens la situații care provoacă anxietate sau frică. Acestea pot fi predispuși la grijile excesive cu privire la viitor, la teama de eșec sau la interpretarea negativă a evenimentelor curente. Anxietatea persistentă poate afecta relațiile interpersonale, performanța la locul de muncă și starea generală de bine ale individului. Cu toate acestea, este important să subliniem că neuroticismul nu este echivalent cu tulburarea de anxietate. Este normal să experimentăm o anumită anxietate în viața de zi cu zi, iar nivelul de neuroticism poate varia în funcție de circumstanțe și de personalitatea individuală a unei persoane);

- *Agresivitate-ostilitate*. (Agresivitatea și ostilitatea sunt două aspecte importante ale comportamentului uman, care pot fi influențate de o varietate de factori, inclusiv de trăsăturile de personalitate și de experiențele individuale. Agresivitatea înaltă se referă la tendința de a reacționa sau de a acționa într-un mod ostil sau violent față de ceilalți. Aceasta poate fi manifestată într-o gamă largă de comportamente, de la expresii verbale agresive până la violență fizică. Agresivitatea poate fi de natură fizică sau verbală și poate fi direcționată către alții sau către sine. Ostilitatea, pe de altă parte, este o trăsătură de personalitate care implică un sentiment general de resentiment, suspiciune și antagonism față de ceilalți. Persoanele cu un nivel ridicat de ostilitate pot avea tendința de a interpreta greșit intențiile celor din jur și pot fi mai predispuși la conflicte interpersonale. Atât agresivitatea, cât și ostilitatea pot

fi influențate de factori precum stresul, frustrarea, furia reprimată sau dificultățile în gestionarea emoțiilor. De asemenea, pot fi legate de trăsături de personalitate precum neuroticismul sau narcisismul);

- *Activitate*. (Se referă la orice acțiune sau proces în care o persoană sau un grup de persoane se angajează pentru a realiza ceva. Este o formă de implicare fizică, intelectuală sau creativă într-o anumită acțiune sau proces. Activitățile pot fi diverse și pot include lucruri precum munca, exercițiile fizice, hobby-urile, învățarea, socializarea, relaxarea și multe altele. Ele pot fi structurate și planificate sau pot apărea spontan. Scopul activității poate varia de la satisfacerea nevoilor de bază, îndeplinirea obiectivelor personale sau profesionale, dezvoltarea abilităților și talente, până la, cel puțin, bucuria și divertismentul. Un nivel ridicat de activitate poate duce la iritare și la plictiseală, dacă activitățile sunt percepute de individ ca plictisitoare);

- *Dezirabilitatea socială*. (O medie înaltă a dezirabilității denotă tendința individului de a se pune într-o altă valoare, alta decât este realitatea, de a prezenta un comportament care implică furnizarea deliberată a informațiilor false sau adevărul distorsionat într-un mod conceput să ascundă adevărul real despre personalitatea acestuia).

Proba **Timp de Reacție Simplu** măsoară viteza de procesare a informațiilor prin intervalul de timp dintre prezentarea vizuală a unui singur stimul și răspunsul motor furnizat de subiect, fiind utilizată pentru a evalua capacitatea de identificare a acestuia.

Proba **Timp de Reacție în Accesarea Memoriei** evaluează intervalul de timp necesar pentru ca subiectul să parcurgă conținutul memoriei de scurtă durată, în scopul de a decide dacă un stimul recent prezentat face parte sau nu dintr-un set de mai multe elemente expuse anterior.

Proba **Timp de Reacție în Alegeri** reprezintă o extensie a Testului Timp de Reacție Simplu, în care subiectul este expus la doi sau mai mulți stimuli și trebuie să aleagă din două sau mai multe modalități de răspuns. Testul implică prezentarea a doi stimuli țintă și două opțiuni de răspuns.

Testul **Transfer analogic** măsoară inteligența verbală și cea figurală. Subiectul trebuie să înțeleagă logica asocierii unor cuvinte/figuri, și aplicând regula descoperită, să selecteze alternativa potrivită.

E. Prelucrarea și interpretarea rezultatelor

Datele obținute în urma aplicării probelor au fost evaluate cu ajutorul programului de prelucrare statistică SPSS 16.0.

Analiza normalității distribuției datelor ne-a indicat faptul că scorurile noastre nu sunt distribuite normal, astfel că, în prelucrarea statistică a datelor, am utilizat doar proceduri neparametrice de calcul.

Tabelul 1. Testarea normalității datelor

	Tests of Normality					
	Kolmogorov-Smirnov ^a			Shapiro-Wilk		
	Statistic	df	Sig.	Statistic	df	Sig.
Sociabilitate	.153	100	.000	.924	100	.000
CIS	.120	100	.001	.954	100	.001
Activitate	.214	100	.000	.874	100	.000
NeuAnx	.293	100	.000	.602	100	.000
Agresivitate	.182	100	.000	.899	100	.000
Dezirabilitate	.127	100	.000	.932	100	.000
Transfer analogic	.106	100	.007	.965	100	.010
TRS	.325	100	.000	.376	100	.000
TRM	.381	100	.000	.225	100	.000
TRA	.182	100	.000	.553	100	.000

a. Lilliefors Significance Correction

H1. În ceea ce privește prima ipoteză „există o relație directă între abilitățile cognitive și trăsăturile de personalitate evaluate la polițiști”, singura core-

lație semnificativă a fost înregistrată între dimensiunea personalității „Neuroticism-anxietate” și „Timpul de reacție în alegeri”.

Tabelul 2. Corelația Neuroticism-anxietate și Timp de reacție în alegeri

Correlations				
			NeuAnx	TRA
Spearman's rho	NeuAnx	Correlation Coefficient	1.000	.220*
		Sig. (2-tailed)	.	.028
		N	100	100
	TRA	Correlation Coefficient	.220*	1.000
		Sig. (2-tailed)	.028	.
		N	100	100

*. Correlation is significant at the 0.05 level (2-tailed).

Astfel, există o corelație pozitivă semnificativă între neuroticism-anxietate și timpul de reacție în alegeri (coeficientul Spearman=0,220, DF=98, $p < 0,05$). Cu cât scorul la anxietate este mai mare, cu atât timpul de reacție este mai ridicat.

Nu au fost evidențiate corelații semnificative statistice între rezultatele obținute la proba de personalitate și cele obținute la probele Transfer analogic, Timp de reacție simplu și Timp de reacție în accesarea memoriei.

H2. Referitor la cea de-a doua ipoteză, presupunem că rezultatele la probele aptitudinale vor fi influențate de factori legați de genul și vârsta subiecților.

➤ Referitor la gen, studiul a evidențiat că există diferențe semnificative statistice între femeii și bărbații în ceea ce privește timpii de reacție. Analizând media rangurilor, observăm faptul că bărbații sunt mai rapizi în reacții decât femeile.

Tabelul 3. Gen - aptitudini

	Sex	N	Mean Rank	Sum of Ranks
Transfer analogic	masculin	80	50.60	4048.00
	feminin	20	50.10	1002.00
	Total	100		
TRS	masculin	80	49.10	3928.00
	feminin	20	56.10	1122.00
	Total	100		
TRM	masculin	80	46.88	3750.50
	feminin	20	64.98	1299.50
	Total	100		
TRA	masculin	80	46.95	3756.00
	feminin	20	64.70	1294.00
	Total	100		

Test Statistics ^a				
	Transfer_analogic	TRS	TRM	TRA
Mann-Whitney U	792.000	688.000	510.500	516.000
Wilcoxon W	1002.000	3.928E3	3.750E3	3.756E3
Z	-.069	-.965	-2.495	-2.448
Asymp. Sig. (2-tailed)	.945	.334	.013	.014

a. Grouping Variable: Sex

Testul U Mann-Whitney a concluzionat că:

- scorurile la proba Timp de reacție în accesarea memoriei sunt semnificativ mai mari la femeii decât la bărbați (U=510,5, N1=100, p two-tailed p=0,013);
- scorurile la proba Timp de reacție în alegeri sunt semnificativ mai mari la femeii decât la bărbați (U=516,0, N1=100, p two-tailed p=0,014);
- scorurile la proba de Transfer analogic nu sunt semnificativ diferite la femeii față de

bărbați (U=792,0, N1=100, p two-tailed p=0,945);

- scorurile la proba Timp de reacție simplu nu sunt semnificativ diferite la femeii față de bărbați (U=688,0, N1=100, p two-tailed p=0,334);
- În ceea ce privește vârsta, studiul a evidențiat faptul că nu există corelații semnificative statistice între factorul vârstă și rezultatele obținute de subiecți la probele de aptitudini (transfer analogic, timp de reacție simplu, timp de reacție în accesarea memoriei și timp de reacție în alegeri).

Tabelul 4. Corelația Vârstă - aptitudini

Correlations							
		Varsta	Transfer_analogic	TRS	TRM	TRA	
Spearman's rho	Varsta	Correlation Coefficient	1.000	-.010	-.059	.114	-.009
		Sig. (2-tailed)	.	.922	.557	.259	.933
		N	100	100	100	100	100

Nu există corelații semnificative între variabila vârstă și: Transfer analogic (Coeficientul Spearman = -0,010, DF=98, p=0,922), Timp de reacție simplu (Coeficientul Spearman = -0,059, DF=98, p=0,557), Timp de reacție în accesarea memoriei (Coeficientul Spearman = 0,114, DF=98, p=0,259), Timp de reacție în alegeri (Coeficientul Spearman = -0,009, DF=98, p=0,933).

H3. În ceea ce privește ipoteza 3 "Există diferențe între rezultatele obținute de polițiștii români și cei

moldoveni la probele aplicate", aceasta a fost confirmată parțial de prelucrarea statistică a datelor.

- În ceea ce privește personalitatea, nu există diferențe semnificative statistice între polițiștii moldoveni și cei români pentru eșantionul analizat. Urmărind media rangurilor, observăm faptul că polițiștii români obțin valori mai mari la scalele de sociabilitate (53,06), impulsivitate (52,64), agresivitate (55,63) și dezirabilitate (53,09), iar cei moldoveni la scalele de activitate (53,67) și anxietate (53,31).

Tabelul 5. Naționalitate - trăsături de personalitate

Ranks				
	Nationalitate	N	Mean Rank	Sum of Ranks
Sociabilitate	romana	50	53.06	2653.00
	moldoveneasca	50	47.94	2397.00
	Total	100		
CIS	romana	50	52.64	2632.00
	moldoveneasca	50	48.36	2418.00
	Total	100		
Activitate	romana	50	47.33	2366.50
	moldoveneasca	50	53.67	2683.50
	Total	100		
	Total	100		

PSIHOLOGIE

NeuAnx	romana	50	47.69	2384.50
	moldoveneasca	50	53.31	2665.50
	Total	100		
Agresivitate	romana	50	55.63	2781.50
	moldoveneasca	50	45.37	2268.50
	Total	100		
Dezirabilitate	romana	50	53.09	2654.50
	moldoveneasca	50	47.91	2395.50

Test Statistics^a

	Sociabilitate	CIS	Activitate	NeuAnx	Agresivitate	Dezirabilitate
Mann-Whitney U	1122.000	1.143E3	1.092E3	1.110E3	993.500	1120.500
Wilcoxon W	2397.000	2.418E3	2.366E3	2.384E3	2268.500	2395.500
Z	-.888	-.741	-1.106	-1.046	-1.796	-.899
Asymp. Sig. (2-tailed)	.375	.459	.269	.296	.073	.369

a. Grouping Variable: Nationalitate

Testul U Mann-Whitney a arătat că nu există diferențe semnificative statistic între polițiștii români și cei moldoveni pentru niciuna din dimensiunile de personalitate analizate: sociabilitate (U=1122,0, N1=50, N2=50, p two-tailed p=0,375), CIS (U=1,143, N1=50, N2=50, p two-tailed p=0,459), activitate (U=1,092, N1=50, N2=50, p two-tailed p=0,269), neuroticism-anxietate (U=1,110, N1=50, N2=50, p two-tailed p=0,296), agresivitate (U=993,5, N1=50, N2=50, p two-tailed p=0,073) și dezirabilitate (U=1120,5, N1=50, N2=50, p two-tailed p=0,369).

➤ În ceea ce privește aptitudinile, singura diferență semnificativă statistic între polițiștii moldoveni și cei români privește proba Timp de reacție simplu, unde polițiștii moldoveni înregistrează valori semnificativ mai mari decât omologii lor români. Urmărind media rangurilor, observăm faptul că polițiștii moldoveni obțin valori mai mari la probele de Transfer analogic (52,25), Timp de reacție simplu (56,47) și Timp de reacție în alegeri (53,32), iar polițiștii români la proba Timp de reacție în accesarea memoriei (51,67).

Tabelul 6. Naționalitate - aptitudini

	Ranks			Mean Rank	Sum of Ranks
	Nationalitate	N			
Transfer_analogic	romana	50	48.75	48.75	2437.50
	moldoveneasca	50	52.25	52.25	2612.50
	Total	100			
TRS	romana	50	44.53	44.53	2226.50
	moldoveneasca	50	56.47	56.47	2823.50
	Total	100			
TRM	romana	50	51.67	51.67	2583.50
	moldoveneasca	50	49.33	49.33	2466.50
	Total	100			
TRA	romana	50	47.68	47.68	2384.00
	moldoveneasca	50	53.32	53.32	2666.00
	Total	100			

Test Statistics^a

	Transfer_analogic	TRS	TRM	TRA
Mann-Whitney U	1162.500	951.500	1.192E3	1.109E3
Wilcoxon W	2437.500	2.226E3	2.466E3	2.384E3
Z	-.606	-2.058	-.403	-.972
Asymp. Sig. (2-tailed)	.545	.040	.687	.331

a. Grouping Variable: Nationalitate

Însă Testul U Mann-Whitney a arătat că:

- scorurile la proba Timp de reacție simplu sunt semnificativ mai mari la polițiștii moldoveni, decât la polițiștii români ($U=951,5$, $N1=50$, $N2=50$, p two-tailed $p=0,040$);
- nu există diferențe semnificative statistic între polițiștii români și cei moldoveni în ceea ce privește rezultatele la proba de Transfer analogic ($U=1162,5$, $N1=50$, $N2=50$, p two-tailed $p=0,545$), Timp de reacție în accesarea memoriei ($U=1,192$, $N1=50$, $N2=50$, p two-tailed $p=0,687$) și Timp de reacție în alegeri ($U=1,109$, $N1=50$, $N2=50$, p two-tailed $p=0,331$).

Concluzii:

- Rezultatele au arătat o corelație pozitivă semnificativă între neuroticism-anxietate și timpul de reacție în alegeri. Cu cât scorul la anxietate este mai mare, cu atât timpul de reacție este mai ridicat. Aceasta înseamnă că persoanele nevrotice/anxioase au reacții încetinite, existând o latență evidentă între procesarea informației și reacția comportamentală.
- Scorurile înregistrate de subiecții de gen feminin la proba Timp de reacție în accesarea memoriei și Timp de reacție în alegeri sunt mai ridicate decât la cei de gen masculin. Aceasta înseamnă că bărbații sunt mai rapizi în accesarea informației din memoria de lucru, precum și în alegerile făcute, decât femeile. Această diferență nu este semnificativă și pentru proba Timp de reacție simplu.
- De asemenea, în ceea ce privește inteligența verbală/analogică, nu se înregistrează diferențe semnificative între femei și bărbați.
- În ceea ce privește influența naționalității asupra trăsăturilor de personalitate, testul Mann-Whitney U nu relevă diferențe semnificative între polițiștii moldoveni și cei români. Apare o singură deosebire semnificativă statistic între cele două naționalități doar la proba Timp de reacție simplu, unde polițiștii moldoveni înregistrează valori semnificativ mai mari decât omologii lor români.

Discuții:

Timpul de reacție încetinit la subiecții cu valori ridicate la scala de neuroticism-anxietate poate fi explicat de modul în care anxietatea afectează procesul de luare a deciziilor. Astfel:

- Ruminarea excesivă - persoanele anxioase pot fi predispuse să rumege excesiv asupra opțiunilor disponibile și asupra consecințelor posibile ale alegerii lor. Această ruminare poate încetini

procesul de luare a deciziilor, deoarece individul poate fi blocat în analiza excesivă a informațiilor și a riscurilor asociate fiecărei opțiuni.

- Perfecționismul - anxietatea poate fi asociată cu un nivel ridicat de perfecționism, ceea ce poate face ca individul să aibă standarde ridicate și să fie reticent în a lua decizii până când nu este complet sigur de opțiunea corectă. Acest lucru poate conduce la o analiză îndelungată a opțiunilor și la o reacție încetinită în momentul alegerii.
- Temerile legate de consecințe - persoanele anxioase pot fi mai precaute în a lua decizii pentru a evita posibilele rezultate negative. Această precauție suplimentară poate întârzia procesul de luare a deciziilor, deoarece individul poate fi mai puțin dispus să accepte riscuri sau să ia decizii rapide.

Aceste sunt doar câteva aspecte care ar putea explica de ce timpul de reacție este încetinit în cazul alegerilor, în contextul anxietății.

Anxietatea poate afecta pe oricine, inclusiv polițiștii, și poate avea consecințe semnificative asupra modului în care aceștia iau decizii în timpul exercitării funcției lor. În contextul poliției, anxietatea poate fi cauzată de diverși factori, cum ar fi riscul ridicat la care sunt expuși în timpul serviciului, presiunea de a face față situațiilor de urgență sau de a lua decizii rapide în condiții stresante.

Anxietatea poate influența modul în care un polițist percepe situațiile și reacționează la acestea. De exemplu, poate duce la hiper-vigilență excesivă, ceea ce înseamnă că un polițist ar putea interpreta greșit comportamentul sau intențiile unei persoane, creând riscul de escaladare a unei situații care ar putea fi gestionată în mod mai eficient.

Pe de altă parte, anxietatea poate duce și la o reacție mai lentă sau la ezitare în luarea deciziilor, deoarece polițistul ar putea fi copleșit de sentimentele de nesiguranță sau de îndoială în propriile abilități.

Este esențial ca organizația să fie conștientă de impactul anxietății asupra lucrătorilor și să ofere suport adecvat, inclusiv programe de gestionare a stresului și acces la resurse de îngrijire a sănătății mintale. De asemenea, formarea continuă în gestionarea stresului și a presiunii poate ajuta polițiștii să își dezvolte abilități pentru a face față mai eficient situațiilor dificile și pentru a lua decizii raționale în ciuda anxietății.

Există cercetări care indică că, în general, bărbații pot avea timpi de reacție mai rapizi decât femeile. Acest lucru se datorează în principal diferențelor biologice și neurologice între sexe. De exemplu, există unele dovezi că bărbații au o dezvoltare mai mare a

anumitor zone ale creierului asociate cu procesarea rapidă a informațiilor și coordonarea motorie.

Totuși, este important să subliniem că există variații individuale semnificative în ceea ce privește timpul de reacție, iar diferențele de gen nu sunt întotdeauna absolute. Există femei care pot avea timp de reacție foarte rapizi, la fel cum există și bărbați cu timp de reacție mai lenti. În plus, pregătirea, experiența și alte factori personali pot influența și ei performanța la testele de timp de reacție.

Studiile care indică diferențe în performanța cognitivă între polițiștii bărbați și femeile polițiști sunt interesante, dar trebuie interpretate cu atenție. Observații precum accesarea mai rapidă a informațiilor din memoria de lucru și timpul de reacție mai rapid la alegerile făcute de către polițiștii bărbați în comparație cu femeile polițiști ar putea fi influențate de o varietate de factori, inclusiv biologici, sociali și culturali. Fiecare individ este unic, iar capacitățile cognitive sunt influențate de o multitudine de factori, inclusiv educația, experiența profesională și nivelul de stres sau anxietate. În plus, abilitățile cognitive pot fi îmbunătățite și dezvoltate prin practică și formare continuă.

În cazul polițiștilor, acest lucru poate fi influențat și de selecția și pregătirea specifică pentru diferitele roluri. De exemplu, bărbații pot activa în anumite domenii ale poliției care necesită un nivel ridicat de reacție rapidă, cum ar fi trupele de intervenție rapidă, iar acest lucru poate influența percepția asupra timpilor de reacție între sexe, în cadrul poliției.

În lumina acestor constatări, organizațiile polițienești ar trebui să promoveze un mediu de lucru incluziv și echitabil, care să recunoască și să valorizeze diversitatea de abilități și perspective. Dezvoltarea unor programe de formare și susținere care să țină cont de nevoile individuale ale tuturor membrilor echipei poate contribui la creșterea eficienței și a performanței organizaționale în ansamblu.

Nu există diferențe de naționalitate semnificative din punct de vedere statistic în ceea ce privește trăsăturile de personalitate. Sistemul polițienesc, în general, are tendința de a uniformiza sarcinile lucrătorilor. Atât polițiștii români cât și cei moldoveni prezintă trăsături de personalitate comune, specifice mediului polițienesc. Dacă diferențele în timpul de reacție simplu între polițiștii români și cei moldoveni nu pot fi explicate prin factori precum experiența, pregătirea, climatul social și cultural sau genetică, atunci există posibilitatea ca aceste diferențe să fie mai puțin probabil legate de naționalitate. În schimb, ar putea exista alte variabile sau factori neidentificați care influențează aceste rezultate. Pentru a trage concluzii mai precise, ar fi necesară o cercetare mai detaliată și analiza mai amănunțită a contextului și a altor variabile posibile.

Ne propunem să includem în studiile viitoare evaluarea altor abilități, comportamente și caracteristici de personalitate ale polițiștilor din Moldova și România, pentru a investiga posibile influențe ale culturii organizaționale asupra personalității angajaților cu statut special.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE:

1. CARROLL, J.B. *Human cognitive abilities: a survey a factor analitic studies*. New York: Cambridge University Press, 1993, <http://dx.doi.org/10.1017/CBO9780511571312>
2. MICLEA, M., PORUMB, M., COTĂRLEA P., ALBU, M. (coord.). *Cognitrom assessment system*. 2009
3. CHOUDHURY, N., GORMAN, K. *The relationship between reaction time and psychometric Inteligence in a rural Guatemalan adolescent population*. *International journal of psychology*, 34(4), 1999, 09-217.
4. HOLYOAK, K.J., JUNN, E.A., BILLMANN, D.O. *Development of analogical problem-solving skill*. *Child Development*, 55, 1984, 2042-2055.
5. IONESCU, G., *Modalități ale adaptării psihice*. În: „*Probleme fundamentale ale psihologiei*” (coord. B. Zorgo). București: Editura Academiei R.S.R., 1980, p. 317-330.
6. LUCA, M., *Personalitate și succes profesional*. Brașov: Universitatea Transilvania, 2003
7. MASLOW, A., *Motivație și personalitate*. București: Editura Trei, 2008
8. STERNBERG, R. *A component process in analogical reasoning*. *Psychological review*, 84, 1977, 353-378.